

SAVONIA

Tekniikka

Palopäällystön koulutus

OPINNÄYTETYÖ

**PALOPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMAN OPINTOJAKSOJEN
TARPEELLISUUS PELASTUSLAITOSTEN YLIMMISSÄ
VIRANHALTIJATEHTÄVISSÄ**

Mauri Salo

19.4.2016 Eelis Kaubman

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU – TEKNIikka, KUOPIO		
Koulutusohjelma		
Palopäällystön koulutusohjelma		
Tekijä		
Mauri Salo		
Työn nimi		
Palopäällystön koulutusohjelman opintojaksojen tarpeellisuus pelastuslaitosten ylimmissä viranhaltijatehtävissä		
Työn laji	Päiväys	Sivumäärä
Opinnäytetyö	20.3.2016	41 + 8
Työn valvoja		Toimeksiantaja
erikoistutkija Esko Kaukonen		
Tiivistelmä		
<p>Pelastusalan päällystön koulutus on kokenut huomattavia muutoksia vuosisadan aikana. Muutoksista viimeisimpänä voidaan pitää Pelastusopistolla vuodesta 2001 annettua insinöörikoulutusta, joka on toteutettu yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun ja Pelastusopiston välillä.</p> <p>Savonia-ammattikorkeakoulun aloittamat säästötoimenpiteet ajoivat sisäministeriön tekemään selvityksen mahdollisesta opintojen järjestämisvastuun siirtämisestä Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. Tulevaisuudessa muutoksia syntyy vääjäämättä, oli palopäällystön koulutuksen järjestämisvastuussa Savonia-ammattikorkeakoulu tai Poliisiammattikorkeakoulu.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitettiin kyselytutkimuksen avulla kvantitatiivisesti pelastuslaitosten ylimmissä viranhaltijatehtävissä työskentelevien henkilöiden näkemyksiä nykyisen palopäällystön koulutusohjelman opintojaksojen tarpeellisuudesta suhteessa heidän työtehtäviinsä nykyisin ja tulevaisuudessa. Tulokset viestivät nykyisen koulutuksen vastaavan ylimpien viranhaltijoiden työtehtävissä tarvittavia tietoja ja taitoja.</p> <p>Tutkimustuloksia pystytään hyödyntämään palopäällystön oman ylemmän korkeakoulututkinnon suunnitteluvaiheessa, mikäli alan kehitys on sen suuntaista. Pelastuslaitoksien päällystätehtävissä toimivat henkilöt pystyvät jatkossa kohdentamaan opintojaan tulosten perusteella, mikäli tavoitteena on työskennellä pelastuslaitosten ylimmissä viranhaltijatehtävissä.</p>		
Avainsanat		
palopäällystö, koulutus, tutkimus		
Luottamuksellisuus		
julkinen		

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Degree Programme Fire Officer (Engineer)		
Author Mauri Salo		
Title of Project Necessary Course Contents in the Fire Officer Degree Programme for Holding Highest-Level Positions at Rescue Departments		
Type of project	Date	Pages
Final Project	May 20, 2016	41 + 8
Academic Supervisor		Company Supervisor
Mr. Esko Kaukonen, Senior Researcher		
Abstract <p>The education of fire officers has undergone substantial changes during the last century. The latest change can be considered to be the Bachelor of Engineering Degree that is provided at the Emergency Services College in cooperation with Savonia University of Applied Sciences (Savonia UAS) since 2001. The Emergency Services College operates under the Rescue Department of the Ministry of the Interior.</p> <p>The austerity measures initiated by Savonia UAS made the Ministry of the Interior draw up a report on the possibility to transfer the responsibility for providing fire officer education to the Police University College. In the future, changes cannot be avoided, no matter which of the schools, Savonia UAS or the Police University College, will be responsible for the provision of studies.</p> <p>The objective of this final project was to study the necessity of the content of the courses studied in the fire officers' degree programme from the viewpoint of holders of the highest-level positions at rescue departments. The theoretical framework introduces research on the topic conducted at the Emergency Services College and reports from the Ministry of the Interior.</p> <p>By using a survey, this project quantitatively studied the views of the holders of the highest-level positions at rescue departments on the necessity of the content of courses in the present fire officers' degree programme regarding their current and future work duties. The findings revealed that the present education corresponds well to the knowledge and skills required for duties carried out by highest-level position holders.</p> <p>The findings of the study can be used when planning a Master's level degree for fire officers if the education in the field develops in that direction. Persons holding officer positions at rescue departments will in the future be able to focus on certain subjects in their studies on the basis of the findings, should it be their goal to occupy any highest-level positions at rescue departments.</p>		
Keywords fire officers, education, study, survey, degree programme		
Confidentiality public		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	4
2	PALOPÄÄLLYSTÖN KOULUTUS.....	5
2.1	Koulutuksen historia.....	5
2.2	Koulutus Pelastusopistolla.....	7
2.3	Jatkokouluttautuminen.....	9
2.4	Koulutuksen vaikuttavuustutkimuksia.....	9
3	PALOPÄÄLLYSTÖN KOULUTUKSEN TULEVAISUUS.....	11
3.1	Pelastustoimen uudistuminen.....	11
3.2	Koulutuksen muutokset.....	12
4	TUTKIMUKSEN KUVAUS.....	16
4.1	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus.....	16
4.2	Tutkimuksen esittely ja toteutus.....	16
5	TUTKIMUSTULOKSET.....	18
5.1	Kyselyyn vastaajien perustiedot.....	18
5.2	Perusopinnot.....	20
5.3	Onnettomuuksien ehkäisy.....	23
5.4	Pelastustoiminta.....	26
5.5	Hallinto ja johtaminen.....	30
5.6	Syventävät ammattiopinnot.....	32
5.7	Vapaa sana palopäällystön koulutuksen kehittamisestä.....	34
6	POHDINTA.....	35
6.1	Päätelmiä tuloksista.....	35
6.2	Jatkotutkimusaiheet.....	37
6.3	Tulosten hyödyntäminen.....	37
6.4	Oma oppiminen.....	38
	LÄHTEET.....	40
	LIITE 1 Webropol-kyselyn alkuselitteet sekä opintojaksoiden selitteet.....	42

1 JOHDANTO

Palopäälyllystön koulutus Suomessa on kokenut vuosisataisen historiansa aikana valta-
van määrän muutoksia, jotka ovat muokanneet koulutuksen lopulta ammattikorkea-
koulutasoiseksi tutkinnoksi. Muutokset ovat osa kehitystä, ja siksi on tehtävä tutki-
muksia, jotta hyviä muutoksia voidaan saada aikaan.

Pelastusopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyössä järjestämä palopäälyllystön
koulutusohjelma on tuottanut työelämään insinöörrikoulutettuja palopäälyllystön
edustajia, joista merkittävä osa työskentelee pelastuslaitoksissa. Tiukan taloustilanteen
ja siitä seuranneiden säästöjen vuoksi palopäälyllystön koulutusohjelman toteuttamiseksi
on alettu suunnitella Savonia-ammattikorkeakoulun tilalle toista toimijaa – Poliisi-
ammattikorkeakoulua. Sisäministeriön asettaman työryhmän koulutuksen järjestämi-
sen vaihtoehdoissa pohditaan pelastusalan omaa mahdollista ylempää ammattikorkea-
koulututkintoa, jolle tämä opinnäytetyön tutkimustulos antaa pohjaa selvittämällä pe-
lastuslaitosten ylimpien viranhaltijoiden näkemyksiä palopäälyllystön koulutusohjelman
opintojaksojen tarpeellisuudesta heidän työtehtävissään nykyisin ja tulevaisuudessa.

Opinnäytetyöni käsittelee palopäälyllystön koulutusta Suomessa sen alkua ajoilta aina
nykyhetkeen. Sivuan myös tulevaisuuden haasteita, jotka mahdolliset itsehallintoalu-
eiden syntymiset sekä koulutuksen osalta palopäälyllystön koulutusohjelman järjes-
tämistä vastuun muutokset luovat pelastusalalle.

Tavoitteena opinnäytetyölläni on luoda tutkimustietoa pelastuslaitosten ylimpien vi-
ranhaltijoiden näkemyksistä palopäälyllystön koulutusohjelman opintojaksojen tarpeel-
lisuudesta heidän työtehtävissään. Tutkimustiedon perusteella pelastusalalla työsken-
televät henkilöt voivat nykyisin suunnitella jatkokouluttautumistaan ylempien korkea-
koulututkintojen osalta ja pelastusalan omaa ylempää korkeakoulututkintoa voidaan
lähteä suunnittelemaan joko ylempänä ammattikorkeakoulututkintona tai tiedekorkea-
koulututkintona.

2 PALOPÄÄLLYSTÖN KOULUTUS

2.1 Koulutuksen historia

Pelastusopiston rehtorina vuosina 2003–2010 toiminut Reijo Tolppi on tutkinut palopäällystön koulutusta vuonna 2001 julkaistussa väitöskirjassaan. 1950-luvulla valtio otti koulutuksesta vastuun rakennuttaen paloalan koulutukselle uudet tilat vuonna 1956. Koulutuksen kesto oli tuolloin neljä viikkoa. Vuonna 1958 koulutus siirtyi virallisesti valtion alaisuuteen, jolloin Valtion Palokoulu aloitti toimintansa. (Tolppi 2001, 113–114.)

Valtion Palokoulu koulutti maalaiskuntien palopäälliköitä kuuden viikon kurssilla ja vakinaisten palokuntien palopäällystää puolen vuoden koulutuksella. Opetusta laajennettiin myös teoreettisempaan suuntaan, sillä uusina oppiaineina koulutukseen tuli lisäksi esimerkiksi matematiikkaa, fysiikkaa ja kemiaa. Opetusohjelma pysyi muuttumattomana Valtion Palokoulun toiminta-ajan loppuun asti vuoteen 1970 saakka. (Tolppi 2001, 114.)

Valtion Palokoulu muuttui Valtion Palo-opistoksi vuonna 1970. Uuden oppilaitoksen perustamisen myötä maalaiskuntien palopäällikkökurssi piteni kahdeksaan viikkoon ja vakinaisiin palokuntiin kelpoisuuden antanut palomestariluokka yhdestä lukukaudesta kahteen lukukauteen sekä yhden lukukauden mittaiseen harjoitteluun. Palomestariluokalle pääsyvaatimuksena oli keskikoulun oppimäärä sekä paloestimiehen tutkinto ja vähintään kahden vuoden työkokemus palokunnan palveluksessa tai korkeamman tutkinnon suorittaminen ja vuoden työkokemus palokuntatyöstä. Kokonaisuudessaan palomestarin tutkinto sisälsi 19 oppiainetta. (Tolppi 2001, 114–115.)

Vuoden 1975 palolainsäädännön uudistus vaikutti palopäällystön koulutukseen, sillä maalaiskuntien palopäällystökurssi ajettiin alas ja uusien kelpoisuusvaatimusten myötä palokuntien päällystövirkoihin hakeutuvilta edellytettiin samaa koulutusta kuin vakinaisten palokuntien päällystövirkoihin hakeutuvilta. Vuonna 1979 Valtion Palo-opisto ja Valtion Väestönsuojelukoulu yhdistettiin, minkä seurauksena perustettiin Pelastushallinnon koulutuskeskus. Samassa yhteydessä palomestarikurssin pituus kasvoi 1,5 vuoteen. (Tolppi 2001, 115.)

Alempi palopäällystökurssi aloitettiin vuonna 1986, ja se oli alusta alkaen tarkoitettu ylimenokauden kurssiksi, jolla pystyttiin kattamaan alle 15 000 asukkaan kuntien palopäällystötarpeen, sillä palomestarikurssi ei pystynyt tyydyttämään työmarkkinoiden kysyntää. Kyseessä oli maalaiskuntien palopäällystökurssin uusi tuleminen. Palomestarikurssista alempi päällystökurssi erosi pituudessaan, sillä alemman päällystökurssin kesto oli puoli vuotta, merkittävimmäksi eroksi muodostui vähäisempi panostaminen palokuntaharjoitteluun. (Tolppi 2001, 116.)

Pelastushallinnon koulutuskeskus lakkautettiin vuonna 1992, ja sen tilalle perustettiin Valtion Pelastusopisto. Organisaatiomuutoksen myötä alempi päällystökurssi lakkasi vuoden 1993 lopussa ja palomestarikurssin vuonna 1980 laadittua opetussuunnitelmaa uusittiin vuonna 1994. Opetussuunnitelman uudistamisen taustalla oli paine lähteä luomaan pelastusalalle ammatillista korkea-asteen tutkintoa. Koulutus säilyi 1,5 vuoden pituisena, mutta sisältöä muutettiin huomattavasti. Opetussuunnitelman sisältöön lisättiin muun muassa kieliopintoja, tietotekniikkaa sekä riskienhallintaa. (Tolppi 2001, 116.)

Palopäällystökurssille hakeutuminen muuttui huomattavasti, ja vuodesta 1994 lähtien kurssille hakeutuvilta edellytettiin alipäällystötutkintoa, miehistökoulutuksesta suoraan pyrkiviltä vähintään keskiasteen yleissivistävää tutkintoa (esimerkiksi ylioppilastutkinto) tai opistoasteen tutkintoa sekä tutkinnon jälkeen kaksi vuotta alan työkokemusta tai ammatillista korkea-asteen tutkintoa tai korkeakoulututkintoa sekä kaikilta valintakokeen hyväksytyä suorittamista. Vuonna 1995 palopäällystön koulutuksesta vastannut Valtion Pelastusopisto ja miehistön sekä alipäällystön koulutuksesta vastannut Valtion Pelastuskoulu yhdistettiin Pelastusopistoksi. Samalla koulutus siirtyi kokonaisuudessaan Espoosta Kuopioon. (Tolppi 2001, 117.)

Perusteellisesti palopäällystön koulutus muuttui keväällä 2001, jolloin alkoi Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun tekniikan ja liikenteen koulutusalaan kuuluva palopäällystön koulutusohjelma. Palopäällystön koulutusohjelman opiskelijoiden pääsyvaatimuksiin tuli eräitä muutoksia, kuten kaikilta pelastustoimen tutkinnon suorittaneilta vaadittu vuoden päätoiminen työkokemus, riittävä terveys sekä päällystötehtäviin sopivat fyysiset ja henkiset ominaisuudet ja BC-luokan ajokortti. (Tolppi 2001, 117–118.)

Palopäällystön koulutuksen eri vaiheet on kuvattu taulukossa 1.:

Taulukko 1. Palopäällystön koulutus Suomessa. (Tolppi 2001, 119.)

Aika	Kurssityyppi	Kurssin kesto
1914-1917	Palopäällystökurssi	1 viikko
1926-1934	Palopäällystökurssi	2 viikkoa
1935-1956	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	3 viikkoa
1956-1958	Maalaiskuntien palopäällystökurssi	4 viikkoa
1958-1970	Maalaiskuntien palopäällystökurssi Palopäällystöluokka (järjestettiin vuodesta 1960 lähtien)	6 viikkoa 6 kuukautta
1970-1973	Maalaiskuntien palopäällystökurssi Palomestariluokka	8 viikkoa 1,5 vuotta
1973-1976	Maalaiskuntien palopäällystökurssi Palomestariluokka	8 viikkoa 1 vuosi (43 viikkoa)
1976-1980	Palomestariluokka	1 vuosi (43 viikkoa)
1980-1985	Palomestarikurssi	1,5 vuotta (57 viikkoa)
1986-1993	Palomestarikurssi Alempi päällystökurssi	1,5 vuotta (57 viikkoa) 0,5 vuotta (25-26 viikkoa)
1994-1995	Palomestarikurssi	1,5 vuotta (57 viikkoa)
1995-2000	Päällystökurssi	1,5 vuotta (57 viikkoa)
2001-	Insinööri (AMK)	4 vuotta (160 opintoviik- koa)*

*=160 opintoviikkoa nykyisin 240 opintopistettä

2.2 Koulutus Pelastusopistolla

Nykyisin palopäällystön koulutuksesta vastaa Savonia-ammattikorkeakoulu (entinen Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu), joka järjestää koulutuksen yhteistyössä Pelastusopiston kanssa (Laki Pelastusopistosta 607/2006, 12 §). Palopäällystön koulutusohjelman opintojen tavoitteet määrittyvät ammattikorkeakoululain (351/2003) asetuksen ammattikorkeakouluopinnoista (1995/256), korkeakouluopintojen eurooppalaisen (European Parliament and European Council 2008) ja kansallisen (Opetusministeriö

2009) viitekehyksen sekä Pelastusopiston opetussuunnitelmatyön pohjalta. (Kaukonen 2015, 11.)

Palopäällystön koulutus koostuu perusopinnoista, yhteisistä (onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta sekä hallinto ja johtaminen) sekä syventävistä ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta sekä opinnäytetyöstä. Koulutuksen voi suorittaa joko AmkN-päivätoteutuksena (nuorisokoulutus) tai AmkA-monimuotototeutuksena (aikuiskoulutus). Ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen laajuus on 240 opintopistettä ja kesto 4 vuotta. (Pelastusopisto 2014, 4 ja 9.)

Palopäällystön koulutusohjelman opintojen yleiset tavoitteet on kuvattu opetussuunnitelmassa (Pelastusopisto 2014, 7.):

- Valmistutuneella on riskienhallinnan ammattialan laaja-alaiset perustiedot. Hän sisäistää onnettomuuksien syntyyn ja niiden vaikutuksilta suojautumiseen liittyvät tekijät.
- Valmistuneella on kyky tunnistaa riskienhallintaan rakenteelliseen paloturvallisuuteen, palotarkastukseen sekä valistukseen liittyviä keskeisiä ongelmakokonaisuuksia ja arvioida niiden erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja.
- Valmistunut pystyy johtamaan pelastustoimintaa. Hän hallitsee johtamisprosessin ja kykenee käsitteelliseen ajatteluun.
- Valmistuneella on kyky toimia pelastustoimen esimiestehtävissä. Hän hallitsee vuorovaikutusjohtamisen ja osaa kehittää organisaatiotaan.
- Valmistuneella on valmius soveltaa oman alan tutkimustietoa ja työtapoja uusiin ja muuttuviin tilanteisiin. Hänellä on kyky diagnostisoida ja ratkoa ongelmia usealla eri tavalla ja hän on sisäistänyt elinikäisen oppimisen merkityksen.
- Valmistuneella on edellytykset toisen syklin tutkintoon (ylempi amk tai korkeakoulu) johtavaan koulutukseen.
- Valmistunut sisäistää pelastustoimen eettiset arvot ja toimii ammatissaan niiden mukaan
- Valmistuneella on kyky viestiä suullisesti ja kirjallisesti pelastustoimeen liittyvistä kysymyksistä.

- Valmistunut kykenee hahmottamaan tulevaisuutta ja on aloitteellinen uusien toimintatapojen luomiseksi.
- Valmistuneella on kyky kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja englannin kielellä pelastustoimen ammattialaan liittyvissä kysymyksissä. Hän tuntee monikansallisessa ja -kulttuurisessa ympäristössä toimimiseen liittyvät tekijät.

Koulutuksen kehittämiseksi Pelastusopiston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelut (TKI-palvelut) toteuttavat tutkimuksia. Kaukosen tutkimuksessa (2015, 20) käytetään perustana Kirkpatrickin (1996; 2000; 2004) tasomallia, jonka avulla on muodostettu ammattiuran ja arvioinnin kehät koulutuksen arvioinnissa tutkimuksen viitekehyyksi.

2.3 Jatkokouluttautuminen

Kokonaisuudessaan palopäällystön 240 opintopisteen insinöörikoulutus antaa palopäällystön koulutusohjelman opetussuunnitelman mukaisesti pätevyyden toimia kaikissa pelastuslaitosten päällystätehtävissä, mutta myös edellä mainituissa tavoitteissa asetetaan valmistuneille henkilöille edellytykset toisen syklin tutkintoon (Pelastusopisto 2014, 4 ja 7). Hallitusohjelman (2015, 36) tavoitteissa on pelastusalan kustannustehokkuuden ja urapolkujen kehittäminen uudistamalla koulutusjärjestelmää, johon Kaukosen vaikuttavuustutkimuksessa (2015, 33–34) sisäministeriön pelastusosastolta on nähty tarpeelliseksi saada mahdollisuus täydentää palopäällystö (AMK) -tutkinto ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi. Pelastusosastolta on myös esitetty tarvetta arvioida jo miehistötutkinnon laajentamisesta AMK-tutkinnoksi.

Palopäällystätehtävissä työskentelevien henkilöiden jatkokouluttautumisella ei ole ylempien korkeakoulututkintojen osalta yhtenäistä linjaa, mikä ilmenee Kuntatyöntäjien ”tutkinnot ja ammatit 2014” tiedoissa. (Tutkinnot ja ammatit 2014.) Alan kehityksessä tarve ylemmälle korkeakoulututkinnolle on yksi merkittävä keskustelunaihe.

2.4 Koulutuksen vaikuttavuustutkimuksia

Erikoistutkija Esko Kaukonen Pelastusopistolta on tutkinut vuonna 2015 pelastusalan päällystön ja alipäällystön koulutuksen vaikuttavuutta. Tutkimuksen avulla selvitettiin

koulutuksen suorittaneiden työhön sijoittumista sekä osaamista ja osaamistarpeita eri toimijoiden osaamistarpeiden näkökulmista. Tutkimuksen tavoitteena oli aikaansaada tiedonkeruuverkosto, jonka avulla Pelastusopisto kykenee myöhemmin käyttämään koulutuksen kehittämiseen tarvittavaa tosiaikaista tietoa. (Kaukonen 2015, 5.)

Pelastusalan koulutuksen vaikuttavuutta 2000-luvulla on tutkinut Kaukosen lisäksi Kokki (2007). Kokin (2007, 44–45) tutkimuksella oli tavoitteena selvittää Pelastusopiston eri tutkintojen sisältöjen vastaavuus työelämän tarpeisiin ja valmistuneiden opiskelijoiden osaaminen tutkintojensa opetussuunnitelmien oppimistavoitteisiin nähden. Kokin työn perusteella päällystölle esimiesasemassa toimivat henkilöt ja päällystötutkinnon suorittaneet ovat koulutuksen osaamisesta pääosin samalla kannalla. Kaukonen (2015, 40) pohtii tutkimuksessaan tutkinnon suorittaneiden valmiuksien puutteita, jotka eivät ilmenneet yhtä paljon kuin Kokin tutkimuksessa. Näkemysten ero voi johtua Kaukosen mukaan myös tutkimuksen toisenlaisesta näkökulmasta.

Pelastusalaan kohdistuva koulutuksen vaikuttavuuden arviointi on merkittävä työkalu, jolla voidaan kehittää alan koulutusta työelämän tarpeiden mukaiseksi. Palopäällystön koulutusohjelman valmiuksia on tutkittu myös useissa opinnäytetöissä, kuten Suosalo (2014) henkilöstöjohtamisen osalta ja Hänninen (2013) pelastustoimen ulkopuolisiin turvallisuustehtäviin työllistymisen osalta.

3 PALOPÄÄLLYSTÖN KOULUTUKSEN TULEVAISUUS

Pelastusalan koulutus on kokemassa muutoksia. Valmisteilla olevat itsehallintoalueiden luomiset sekä julkisen sektorin säästöpainet heijastuvat myös pelastusalalle merkittävästi. Kaiken lisäksi Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämän palopäällystön koulutusohjelman rahoitus ei ole ollut yhtenäisessä linjassa koulutusohjelman tarvitseman rahoituksen kanssa, joten tilanteeseen on alettu etsiä ratkaisuvaihtoehtoja Poliisiammattikorkeakoulun puolelta.

3.1 Pelastustoimen uudistuminen

Pelastustoimi on kansalaisten luottamuksen kohteena, sillä palomies on luotetuin ammattikunta suomalaisten keskuudessa. Suuri luottamus palomiehiin on yleinen ilmiö Euroopassa, mikä ilmenee kuudessatoista maassa teetetystä kyselytutkimuksesta. (Reader's Digest 2013.)

Pelastusylijohtaja Esko Koskinen on pohtinut blogikirjoituksessaan (2016) pelastustoimen uudistumista. Vuonna 2004 tapahtunut aluepelastuslaitoksiin johtanut uudistus oli Koskisen mukaan kritisoitu, mutta nyt kaksitoista vuotta myöhemmin kyseinen uudistus on osoittautunut hänen mielestään onnistuneeksi esimerkiksi nopean avun tarjoamisen asteikolla.

Hallitusohjelmassa (2015, 36) on asetettu tavoitteeksi pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen, suunnittelun, ohjauksen, valvonnan ja koordinoinnin vahvistamisen ja parantamisen valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta. Koskinen kirjoittaa blogissaan (2016) sisäministeriön pelastusosaston nostaneen kehittämiskohteiksi edellä mainittujen lisäksi myös yhdenmukaiset palvelut ja toimintamallit sekä tutkimuksen kehittämisen ja hyödyntämisen.

Vuoden 2015 lopulla käynnistyi sisäministeri Petteri Orpon asettama hanke pelastustoimen uudistamiseksi. Hankkeen toimikausi kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Hankkeen tavoitteena on luoda tehokas ja yhtenäinen pelastustoimi koko Suomeen. Pelastustoimen uudistaminen on osana sosiaali- ja terveystalouden uudistusta, jossa järjestämisvastuu siirtyy kunnilta itsehallintoalueille. (Pelastustoimen uudistus 2016)

Ministeri Lauri Tarastin selvitysryhmä esittää valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovituksen selvityksessään pelastuslaitosten yhteislukumääräksi kahta-toista laitosta. Selvityksessä esitetään pelastustoimen aluejaon toteutuksen olevan yhtenäinen sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen kanssa. Selvityksen mukaan yhtenäinen aluejako on ensiarvoisen tärkeää, jotta pelastustoimen ja terveystoimen yhteistyö sekä merkittävät synergiaedut hallinnonalojen kesken ensihoito- ja ensivastetoiminnassa ovat mahdollisia. (Tarasti ym. 2016, 49.)

3.2 Koulutuksen muutokset

Palopäällystön koulutuksen järjestäminen yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun ja Pelastusopiston välillä on ollut vakaata, kunnes Savonia-ammattikorkeakoulu alkoi radikaalisti leikata palopäällystön koulutusohjelman rahoitusta. Kokonaisuudessaan palopäällystön koulutuksessa on ollut vuoteen 2012 saakka noin 3 miljoonaa euroa. Muutokset Savonian rahoitusosuudesta on kuvattu taulukossa 2. (Oksanen ym. 2016, 16.)

Taulukko 2. Savonia-ammattikorkeakoulun osuus palopäällystön koulutusohjelman rahoituksesta (Oksanen ym. 2016, 17)

Vuosi	Savonia-ammattikorkeakoulun rahoitusosuus, €	Vertailu vuoteen 2012, €	Muutos edelliseen vuoteen, €
2012	1 982 032		
2013	1 754 433	-227 599	-227 599
2014	1 617 983	-364 049	-136 450
2015	1 324 186	-657 846	-293 797
2016	891 207	-1 090 825	-432 979
2017	672 001	-1 310 031	-219 206
2018	724 663	-1 257 369	52 662
2019	722 625	-1 259 407	-2038

Koulutuksen rahoitukseen kohdistuneiden leikkausten myötä Oksasen työryhmä (2016) on arvioinut palopäällystön koulutusohjelman järjestämisen vaihtoehtoja, jois-

sa yhteistyökumppanina toimisi edelleen Savonia-ammattikorkeakoulu tai uutena Poliisiammattikorkeakoulu. Työryhmä on esittänyt molempien vaihtoehtojen yhteistyöstä mahdollisia seurauksia alan koulutukseen (Oksanen ym. 2016, 19-20.):

- Mikäli koulutusta kohdennettaisiin uudelleen, kustannuksia voitaisiin vähentää kummassakin vaihtoehdossa.
- Alan oma YAMK -tutkintokoulutus ja väylä monipuolisiin opintoihin.
- Alan oma avoimen amk -polkuopintoväylä.
- TKI -yhteistyö ja vahvistunut aluevaikuttavuus.
- Käytännönläheisyyden lisääntyminen tutkinnossa jopa 75 opintopisteeseen.
- Opintososiaalisten etujen säilyminen tai poistaminen "palopäällystön koulutusohjelman" opiskelijoilla mikäli näin halutaan.
- Pelastustoimen päällystön koulutuksen työelämäläheisyys kyetään varmistamaan ja koulutuksen sekä TKI -toiminnan yhteydet kenttään säilyttämään.
- Pedagoginen ja didaktinen (kasvatuksellinen ja opetusopillinen) yhteistyörakenne voidaan rakentaa monipuolisella tavalla kummassakin vaihtoehdossa

Työryhmän esittämät muutokset ovat merkittäviä alaa kohden, sillä molempien järjestäjätoimijoiden välisessä yhteistyössä on nostettu esille uusina asioina alan oma ylempien ammattikorkeakoulututkinnon koulutus, avoimen amk:n -polkuopintoväylä sekä käytännönläheisyyden lisääminen jopa 75 opintopisteeseen saakka. (Oksanen ym. 2016, 19–20.)

Pelastusopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun välisenä yhteistyönä jatkossakin toteutetusta palopäällystön koulutusohjelmasta on pohdittu työryhmän mukaan seuraavaa (Oksanen ym. 2016, 20):

- Tutkinnon rahoituksen haasteet (vrt. opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tapahtuneet rahoituksen leikkaukset).
- Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmallin uudistuminen vuonna 2017. Lausuntokierroksella olevan rahoitusmalliesityksen mukaan tulossa uutena elementtinä kalliiden alojen tukeminen, mikä on mahdollista myös palopäällystökoulutukselle.
- Koulutus voidaan kytkeä nykyistä laajemmin Savonia-ammattikorkeakoulun vahvuusalueisiin ja näin hyödyntää siellä olevaa monipuolista opetusta ja tut-

kimusta (mahdollisesti tekniikan koulutukseen ja ensihoidon koulutukseen) sekä hallinnon ja johtamisen osalta kytkeytyminen liiketalouden koulutukseen niin perustutkinnoissa kuin ylemmän tutkinnon monialaisessa tarjonnassa. Liiketalouden osalta tosin huomattava, että valtaosa pelastustoimen päällystötutkinnon suorittaneista työllistyy julkishallinnon työtehtäviin.

- Monialaisen tutkimuksen edellytysten huomioiminen. Savonia-ammattikorkeakoululla on hyvin monialainen ja monipuolinen osaaminen eri aloilta.
- Vahva alueellinen tuki pelastusalan koulutukselle sekä TKI -toiminnalle.

Pelastusopiston ja Poliisiammattikorkeakoulun välisenä yhteistyönä toteutetusta palopäällystön koulutusohjelmasta on pohdittu työryhmän mukaan seuraavaa (Oksanen ym. 2016, 20):

- Pelastustoimen päällystön koulutus kyetään kytkemään sisäministeriön hallinnon alan strategiseen ja operatiiviseen kehittämiseen vielä aikaisempaa paremmin ottaen huomioon tulevat laajat uudistukset ja muutosprosessit.
- Palautuva rahoitussiirto opetus- ja kulttuuriministeriöltä sisäministeriölle ja koulutuksen ohjaus- ja rahoitusmallin selkeys ja vakaus sisäministeriön näkökulmasta.
- Eduskunnalle aiempaa parempi mahdollisuus ottaa suoraan kantaa sisäisen turvallisuuden keskeisen toimijan koulutusvoimavaroihin myös ammattikorkeakoulutasoisen pelastustoimen päällystökoulutuksen osalta.
- Sisäisen turvallisuuden teemojen aikaisempaa tiiviimpi kytkentä palopäällystökoulutuksen opetussuunnitelmatyöhön, esim. johtamisen, hallinnon, viranomaisyhteistyön sekä palontutkinnan sisältöalueella ja opetuksellisen yhteistyön kehittäminen.
- Opetuksellisestikin kriittisten tärkeisiin turvallisuusalojen yhteisiin tietojärjestelmiin pohjautuvan yhteistyön edistäminen sekä oppilaitosten yhteisten koulutusympäristöjen kehittäminen ja hyödyntäminen (ERICA, KEJO, TUVE).
- Mahdollisuus aiempaa parempaan sisäisen turvallisuuden oppilaitosten opetushenkilökunnan väliseen tiedonvaihtoon sekä virkakiertoon saman hallinnon alan sisällä.
- Operatiivisessa toiminnassa arkipäiväinen ja hyvin toimiva viranomaisyhteistyö on mahdollista toteuttaa myös opetuksessa ja oppimisessa.

- TKI -yhteistyö turvallisuusalojen oppilaitosten kesken, esim. sisäisen turvallisuuden tutkimusaiheet.
- Tutkinnon nimikkeen muuttuminen ja insinööri -nimikkeen poistuminen vaikuttavat tutkinnon suorittaneiden työelämäkelpoisuuteen pelastustoimen ulkopuolella.

Raportissaan Oksasen työryhmä (2016, 2) esitti sisäministeriölle käynnistettäväksi lainsäädäntöhankkeen palopäällystön koulutusohjelman siirtämiseksi Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. Maaliskuun 2016 alussa pelastusylijohtaja Esko Koskinen ja hallitusneuvos Mika Kättö allekirjoittivat päätöksen, jonka mukaisesti sisäministeriössä toteutetaan lainsäädäntöhanke virkatyönä. (Sisäministeriön päätös 2016)

Tätä opinnäytetyötä tehdessäni sisäministeriö on asettanut lausuntopyynnön Oksasen työryhmän selvityksestä laajalle joukolla alan toimijoita oppilaitoksista yhdistyksiin ja liittoihin.

4 TUTKIMUKSEN KUVAUS

Tässä opinnäytetyön tutkimuksessa tarkastellaan pelastuslaitosten ylimmissä viranhaltijatehtävissä työskentelevien henkilöiden näkemyksiä palopäällystön koulutusohjelman opintojaksojen soveltuvuudesta heidän työtehtäviinsä nykyisin ja tulevaisuudessa. Tutkimus on jatkoa aikaisempien alan koulutukseen liittyviin tutkimuksiin, joista mainittakoon Kokin (2007) sekä Kaukosen (2015) tutkimukset. Tutkimuksessa pelastuslaitosten ylimmillä viranhaltijoilla tarkoitetaan virkanimikkeillä pelastusjohtaja, pelastuskomentaja, apulaispelastusjohtaja sekä pelastuspäällikkö työskenteleviä henkilöitä.

4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus

Tavoitteena on vastata tutkimusongelmana oleviin kysymyksiin:

- 1) Mitä palopäällystön koulutusohjelman opintojaksoja pelastuslaitosten ylimmät viranhaltijat kokevat tarpeellisina työtehtäviensä hoitamiseksi nykyisin?
- 2) Mitä palopäällystön koulutusohjelman opintojaksoja pelastuslaitosten ylimmät viranhaltijat kokevat tarpeellisina työtehtäviensä hoitamiseksi tulevaisuudessa?

Tutkimuksen vastaajien kohderyhmä on rajattu pelastuslaitosten ylimpiin viranhaltijoihin. Vastausjoukkona ovat kaikkien kahdenkymmenen kahden pelastuslaitoksen ylimmät viranhaltijat.

Tutkimuksen perusteella pelastusalalla jo työskentelevät voivat suunnitella jatko-opintoja, mikäli intresseissä on edetä uralla pelastuslaitosten ylimpiin viranhaltijatehtäviin. Aiemmin työssäni esittelemien selvitysten mukaisesti myös pelastusalan omaa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa voidaan lähteä kehittämään käyttäen tutkimustuloksia pohjamateriaalina.

4.2 Tutkimuksen esittely ja toteutus

Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselytutkimussovelluksella tehdyllä kyselyllä, ja sen tulos oli kvantitatiivinen (määrällinen). Kyselyn kysymyksistä 1–3 käsittelevät vastaajan perustietoja eli virka-asemaa, ylintä koulutusta sekä pelastusalan työkokemusta.

Kysymykset 4–44 sisälsivät palopäällystön koulutusohjelman opetussuunnitelman (AmkN15) mukaiset opintojaksot luokiteltuina eri osa-alueiden alle (perusopinnot, yhteiset ammattiopinnot: onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta, hallinto ja johtaminen, sekä syventävät ammattiopinnot). Opintojaksojen yhteyteen oli kirjattu selitteet (AmkN15) opetussuunnitelman opintojaksojen tavoitteista. Pelastusopiston opintojaksojen vastuuopettajille annettiin mahdollisuus helmikuussa 2016 korjata osin lyhennettyjä selitteitä opintojaksoista, mikäli he näkivät sen tarpeelliseksi.

Kysymysten 4–44 kohdalla arvioitiin opintojaksojen tarpeellisuutta nykyisin ja tulevaisuudessa. Jokaisen kysymyksen vastausvaihtoehtoina olivat matriisivaihtoehdot, eli vastaajat arvioivat opintojaksojen tarpeellisuutta erikseen nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Apulauseena opintojakson tarpeellisuuden arviointiin oli ”Omassa työtehtävässäni koen [nykyisin/tulevaisuudessa] [opintojakson] olevan [arviointi]”.

Arviointiasteikko kysymyksille 4–44 oli viisiportainen. Arviointivaihtoehdot olivat tarpeeton, vähän tarpeellinen, tarpeellinen, erittäin tarpeellinen sekä välttämättömän tarpeellinen. Arviointivaihtoehtojen perusteella Webropol tuotti taulukkoja kyselyn vastauksista ja asetti mediaanin, jossa 1=tarpeeton, 2=vähän tarpeellinen, 3=tarpeellinen, 4=erittäin tarpeellinen ja 5=välttämättömän tarpeellinen.

Kysymys 45 oli ”vapaa sana palopäällystön koulutuksesta (kehittämisehdotukset)”. Siihen vastaaminen oli vapaaehtoista.

Vastaajien sähköpostiosoitteet löytyivät pelastuslaitosten internetsivuilta. Jokaiselle vastaajalle (yhteensä 59 kappaletta) lähetettiin sähköpostitse ohjeet sekä henkilökohtainen vastauslinkki.

Vastausaikaa kyselylle annettiin 7.3.–31.3.2016. Tavoitteena tutkimuksen vastaajamäärälle asetin puolet vastaajista (29 henkilöä), jotta tutkimustulos olisi relevantti.

5 TUTKIMUSTULOKSET

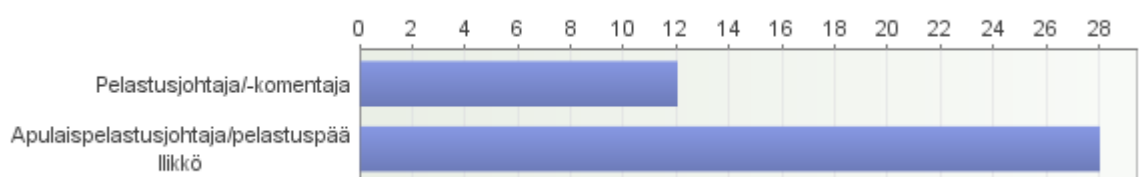
Tutkimukseen vastasivat pelastuslaitosten ylimmistä viranhaltijoista yhteensä 40 henkilöä, kun tutkimusjoukon koko oli 59 henkilöä. Vastausprosentiksi muodostui siis 67,8 %, joten tutkimustulokset käsittävät selvästi pelastuslaitosten ylimpien viranhaltijoiden enemmistön mielipiteen.

Tutkimustulokset on käsitelty tässä luvussa opintojaksojen nimien mukaan. Tämän työn liitteistä löytyvät opintojaksojen sanalliset selitteet, jotka kuvasivat lyhyesti kyselyyn vastaajille opintokokonaisuuksien sisältöjä. Tulokset osoittivat nykyisen pelastuslaitosten koulutusohjelman tarjoavan opintojaksoja, jotka nähdään mediaaniltaan vähintään tarpeellisina (kyselyssä arvo 3) ylimpien viranhaltijoiden työtehtävissä.

5.1 Kyselyyn vastaajien perustiedot

Ensimmäiset kolme kysymystä käsitelivät vastaajien perustietoja. Perustietoja kyselyyn vastaajista olivat virkanimike, ylin suoritettu tutkinto sekä pelastusalan työkokemus vuosissa.

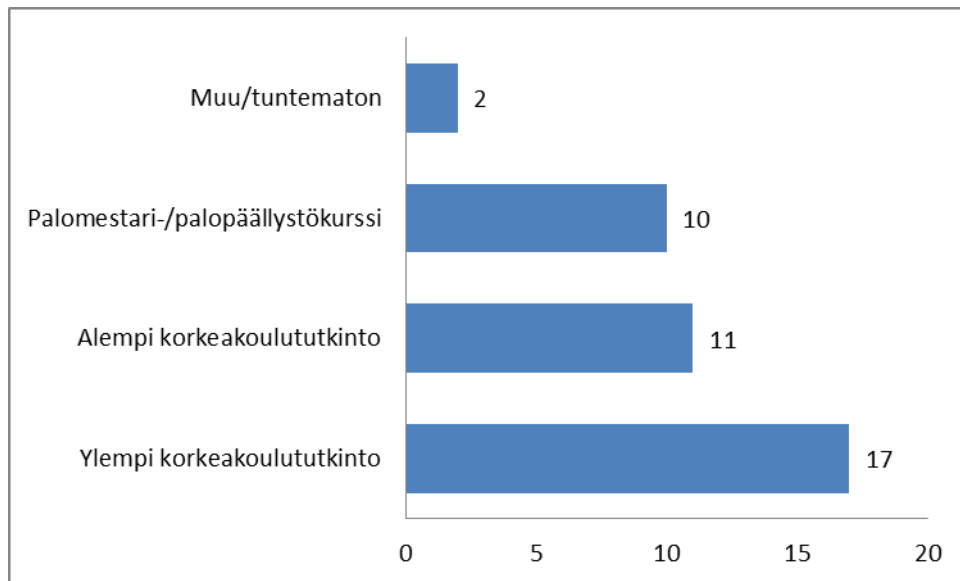
Virkanimikkeellä pelastusjohtaja tai pelastuskomentaja vastanneita oli kyselyssä 12 henkilöä kokonaislukumäärän ollessa 23 henkilöä, eli heidän vastausprosenttikseen muodostui 52,1 %. Virkanimikkeillä pelastuspäällikkö sekä apulaispelastuspäällikkö vastanneita oli kyselyssä 28 henkilöä kokonaislukumäärän ollessa 36 henkilöä, joten heidän vastausprosenttikseen muodostui 77,8 %. Vastausvaihtoehdot yhdistettiin näihin kahteen kokonaisuuteen, jotta kyselyn anonymiteetti säilyy vastaajilla, sillä virkanimikkeellä pelastuskomentaja työskentelee yksi henkilö ja virkanimikkeellä apulaispelastusjohtaja työskentelee kaksi henkilöä. Virkanimikkeiden jakauma näkyy kuviossa 1.

Kuvio 1. Virkanimike (n=40)

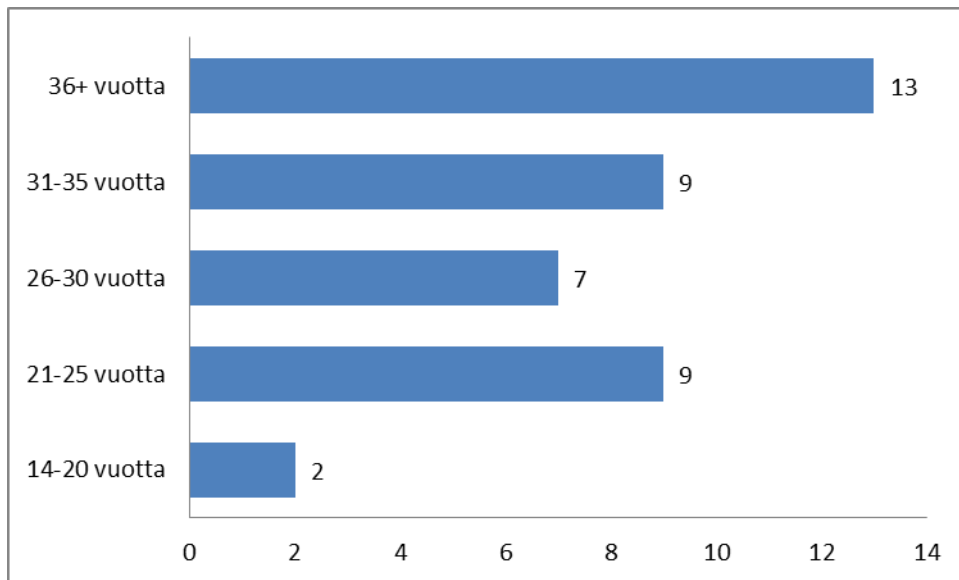
Ylin suoritettu tutkinto tuli kirjata vapaaseen tilaan. Vastaajien kohdalla ylin suoritettu tutkinto vaihtelee merkittävästi. Tuloksista voidaan nähdä, ettei valtakunnallisesti ole muodostunut yhtenäistä koulutuksen suuntausta pelastuslaitosten ylimpien viranhaltijatehtävien hoitamiseksi.

Ylimmät suoritettut tutkinnot on kuvattu kuviossa 2. Suoritetuista tutkinnoista muu/tuntematon tarkoittaa epäselväksi jääneitä vastausvaihtoehtoja.

Kuvio 2. Ylin suoritettu tutkinto (n=40)

Pienimillään pelastusalan työkokemusta oli vastaajista 14 vuotta ja suurimmillaan 41 vuotta. Vastaajien keskimääräiseksi työkokemukseksi pelastusalalla muodostui hieman yli 31 vuotta. Työkokemus on kuvattu kuviossa 3.

Kuvio 3. Pelastusalan työkokemus (vuotta)

5.2 Perusopinnot

Perusopinnoissa oli yhteensä kymmenen eri opintojaksokokonaisuutta arvioitavana. Kyselyssä perusopintojen kohdalla tiivistin eri opintojaksoja yhteen, jolloin ruotsin kaksi, englannin kaksi, suomen kielen ja viestinnän kolme sekä matematiikan, fyziikan ja kemian neljä kurssia yhdistyivät jokainen omaksi kokonaisuudekseen. Opintojaksojen selitteitä kirjoittaessa koostettiin tärkeimmät tavoitteet kaikista kursseista ja annettiin mahdollisuus Pelastusopiston vastuupettajille korjata selitteitä, mikäli he eivät nähneet kokonaisuuksia hyvinä.

Ruotsi arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin ja tulevaisuudessa 7,5 % vastauksista. Ruotsin tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 3.

Taulukko 3. Ruotsi (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	4	14	13	6	3	3
Tulevaisuudessa	3	10	17	7	3	3

Englanti arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 10 % ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Englannin tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 4.

Taulukko 4. Englanti (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	6	8	21	4	4
Tulevaisuudessa	0	3	7	20	10	4

Suomen kieli ja viestintä arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (5) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 65 % ja tulevaisuudessa 67,5 % vastauksista. Suomen kielen ja viestinnän tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 5.

Taulukko 5. Suomen kieli ja viestintä (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	4	10	26	5
Tulevaisuudessa	0	0	1	12	27	5

Matematiikka, fysiikka ja kemia arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja ne arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin sekä tulevaisuudessa 0 % vastauksista. Matematiikan, fysiikan ja kemian tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 6.

Taulukko 6. Matematiikka, fysiikka ja kemia (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	2	8	22	8	0	3
Tulevaisuudessa	2	7	20	11	0	3

Opettamisen perusteet arvioitiin mediaaniltaan nykyisin tarpeelliseksi (3) ja tulevaisuudessa erittäin tarpeelliseksi (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 7,5 % ja tulevaisuudessa 10 % vastauksista. Opettamisen perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 7.

Taulukko 7. Opettamisen perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	6	16	15	3	3
Tulevaisuudessa	0	5	12	19	4	4

Liikuntakasvatus arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 2,5 % ja tulevaisuudessa 5 % vastauksista. Liikuntakasvatuksen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 8.

Taulukko 8. Liikuntakasvatus (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	3	10	20	6	1	3
Tulevaisuudessa	2	11	18	7	2	3

Palofysiikan perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 15 % ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Palofysiikan perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 9.

Taulukko 9. Palofysiikan perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	3	14	16	6	4
Tulevaisuudessa	1	3	13	13	10	4

Rakennustekniikka arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 15 % ja tulevaisuudessa 17,5 % vastauksista. Rakennustekniikan tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 10.

Taulukko 10. Rakennustekniikka (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	4	10	19	6	4
Tulevaisuudessa	1	4	9	19	7	4

Pelastustoiminnan tietotekniset järjestelmät ja välineet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 30 % ja tulevaisuudessa 40 % vastauksista. Pelastustoiminnan tietotekniset järjestelmät ja välineet tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 11.

Taulukko 11. Pelastustoiminnan tietotekniset järjestelmät ja välineet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	9	19	12	4
Tulevaisuudessa	0	0	9	15	16	4

Sisäisen turvallisuuden perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 15 % ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Sisäisen turvallisuuden perusteet tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 12.

Taulukko 12. Sisäisen turvallisuuden perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	3	15	16	6	4
Tulevaisuudessa	0	2	9	19	10	4

5.3 Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyssä oli yhteensä yhdeksän opintojaksoa arvioitavana.

Onnettomuuksien ehkäisyn perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 25

% ja tulevaisuudessa 37,5 % vastauksista. Onnettomuuksien ehkäisyn perusteet tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 13.

Taulukko 13. Onnettomuuksien ehkäisyn perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	2	11	17	10	4
Tulevaisuudessa	0	2	11	12	15	4

Riskienhallinta arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 17,5 % ja tulevaisuudessa 27,5 % vastauksista. Riskienhallinnan tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 14.

Taulukko 14. Riskienhallinta (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	13	19	7	4
Tulevaisuudessa	0	1	9	19	11	4

Turvallisuusviestintä arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 12,5 % ja tulevaisuudessa 17,5 % vastauksista. Turvallisuusviestinnän tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 15.

Taulukko 15. Turvallisuusviestintä (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	3	15	17	5	4
Tulevaisuudessa	0	3	10	20	7	4

Palotarkastuksen perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 22,5 % ja tulevaisuudessa 27,5 % vastauksista. Palotarkastuksen perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 16.

Taulukko 16. Palotarkastuksen perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	6	11	13	9	4
Tulevaisuudessa	1	7	8	13	11	4

Rakenteellinen paloturvallisuus arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 22,5 % ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Rakenteellisen paloturvallisuuden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 17.

Taulukko 17. Rakenteellinen paloturvallisuus (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	5	11	14	9	4
Tulevaisuudessa	1	6	6	17	10	4

Paloturvallisuustekniikan perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin ja tulevaisuudessa 7,5 % vastauksista. Paloturvallisuustekniikan perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 18.

Taulukko 18. Paloturvallisuustekniikan perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	2	6	11	15	6	4
Tulevaisuudessa	2	6	9	17	6	4

Palotekniset laitteistot arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 12,5 % ja tulevaisuudessa 15 % vastauksista. Paloteknisten laitteistojen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 19.

Taulukko 19. Palotekniset laitteistot (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	6	13	15	5	4
Tulevaisuudessa	1	5	13	15	6	4

Ympäristöturvallisuus arvioitiin mediaaniltaan nykyisin tarpeelliseksi (3) ja tulevaisuudessa erittäin tarpeelliseksi (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 12,5 % ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Ympäristöturvallisuuden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 20.

Taulukko 20. Ympäristöturvallisuus (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	2	19	14	5	3
Tulevaisuudessa	0	2	8	20	10	4

Palontutkinta arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 0 % ja tulevaisuudessa 5 % vastauksista. Palontutkinnan tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 21.

Taulukko 21. Palontutkinta (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	9	17	14	0	3
Tulevaisuudessa	0	9	12	17	2	3

5.4 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan opinnoissa oli yhteensä kymmenen opintojaksoa arvioitavana. Tiivistin yhteen opintojaksot tiedottaminen ja viranomaisyhteistyö pelastustoiminnan johtamisessa (käytännössä ovat jo opintosuorituksissa yhdistettyinä) sekä sammutus- ja pelastustekniikka I:n ja II:n.

Pelastustoiminnan johtamisen perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 32,5 % ja tulevaisuudessa 35 % vastauksista. Pelastustoiminnan johtamisen perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 22.

Taulukko 22. Pelastustoiminnan johtamisen perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	5	7	14	13	4
Tulevaisuudessa	1	5	5	15	14	4

Pelastusjoukkueen johtaminen arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin ja tulevaisuudessa 37,5 % vastauksista. Pelastusjoukkueen johtamisen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 23.

Taulukko 23. Pelastusjoukkueen johtaminen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	4	10	10	15	4
Tulevaisuudessa	1	5	8	11	15	4

Tiedottaminen ja viranomaisyhteistyö pelastustoiminnan johtamisessa arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 27,5 % ja tulevaisuudessa 42,5 % vastauksista. Tiedottamisen ja viranomaisyhteistyön pelastustoiminnan johtamisessa tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 24.

Taulukko 24. Tiedottaminen ja viranomaisyhteistyö pelastustoiminnan johtamisessa (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	6	23	11	4
Tulevaisuudessa	0	0	2	21	17	4

Pelastuskomppanian johtamisen perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 37,5 % ja tulevaisuudessa 42,5 % vastauksista. Pelastuskomppanian johtamisen perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 25.

Taulukko 25. Pelastuskomppanian johtamisen perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	5	20	15	4
Tulevaisuudessa	0	0	4	19	17	4

Johtamissuunnittelun perusteet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 30 % ja tulevaisuudessa 37,5 % vastauksista. Johtamissuunnittelun perusteiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 26.

Taulukko 26. Johtamissuunnittelun perusteet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	2	8	17	12	4
Tulevaisuudessa	0	3	4	18	15	4

Sammutus- ja pelastustekniikka I & II -opintojaksot arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja ne arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 10 % ja tulevaisuudessa 15 % vastauksista. Sammutus- ja pelastustekniikan tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 27.

Taulukko 27. Sammutus- ja pelastustekniikka I & II (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	2	5	12	17	4	4
Tulevaisuudessa	2	5	11	16	6	4

Palofysiikan jatkokurssi arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 0 % ja tulevai-

suudessa 2,5 % vastauksista. Palofysiikan jatkokurssin tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 28.

Taulukko 28. Palofysiikan jatkokurssi (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	2	10	23	5	0	3
Tulevaisuudessa	2	9	18	10	1	3

Vaaralliset aineet arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin ja tulevaisuudessa 25 % vastauksista. Vaarallisten aineiden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 29.

Taulukko 29. Vaaralliset aineet (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	2	5	11	12	10	4
Tulevaisuudessa	2	5	8	15	10	4

Ensihoito arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 5 % ja tulevaisuudessa 10 % vastauksista. Ensihoidon tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 30.

Taulukko 30. Ensihoito (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	3	4	23	8	2	3
Tulevaisuudessa	3	4	18	11	4	3

Viestiliikenne ja hätäkeskustoiminta arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 25 % ja tulevaisuudessa 27,5 % vastauksista. Viestiliikenteen ja hätäkeskustoiminnan tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 31.

Taulukko 31. Viestiliikenne ja hätäkeskustoiminta (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	3	15	12	10	4
Tulevaisuudessa	0	3	16	10	11	4

5.5 Hallinto ja johtaminen

Hallinnon ja johtamisen opinnoissa oli yhteensä kahdeksan opintojaksoa arvioitavana.

Oman johtajuuden kehittäminen arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 35 % ja tulevaisuudessa 45 % vastauksista. Oman johtajuuden kehittämisen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 32.

Taulukko 32. Oman johtajuuden kehittäminen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	8	18	14	4
Tulevaisuudessa	0	1	2	19	18	4

Pelastustoimi ja julkinen hallinto arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 37,5 % ja tulevaisuudessa 47,5 % vastauksista. Pelastustoimen ja julkisen hallinnon tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 33.

Taulukko 33. Pelastustoimi ja julkinen hallinto (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	11	14	15	4
Tulevaisuudessa	0	0	6	15	19	4

Toimialan hallinto ja talous arvioitiin mediaaniltaan nykyisin erittäin tarpeelliseksi (4) ja tulevaisuudessa välttämättömän tarpeelliseksi (5) ja se arvioitiin välttämättömän

tarpeellisenä nykyisin 42,5 % ja tulevaisuudessa 52,5 % vastauksista. Toimialan hallinnon ja talouden tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 34.

Taulukko 34. Toimialan hallinto ja talous (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	10	12	17	4
Tulevaisuudessa	0	0	7	12	21	5

Ensihoidon hallinto arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 7,5 % ja tulevaisuudessa 10 % vastauksista. Ensihoidon hallinnon tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 35.

Taulukko 35. Ensihoidon hallinto (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	1	5	22	9	3	3
Tulevaisuudessa	1	7	16	12	4	3

Henkilöstöjohtaminen arvioitiin mediaaniltaan nykyisin erittäin tarpeelliseksi (4) ja tulevaisuudessa välttämättömän tarpeelliseksi (5) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 40 % ja tulevaisuudessa 55 % vastauksista. Henkilöstöjohtamisen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 36.

Taulukko 36. Henkilöstöjohtaminen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	5	18	16	4
Tulevaisuudessa	0	1	3	14	22	5

Pelastustoimen varautuminen ja valmiussuunnittelu arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 27,5 % ja tulevaisuudessa 42,5 % vastauksista. Pelastustoimen varautumisen ja valmiussuunnittelun tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 37.

Taulukko 37. Pelastustoimen varautuminen ja valmiussuunnittelu (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	11	17	11	4
Tulevaisuudessa	0	1	10	12	17	4

Muutosjohtaminen arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin 32,5 % ja tulevaisuudessa 47,5 % vastauksista. Muutosjohtamisen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 38.

Taulukko 38. Muutosjohtaminen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	0	11	16	13	4
Tulevaisuudessa	0	0	4	17	19	4

Päällystön etiketti ja käyttäytyminen arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena nykyisin ja tulevaisuudessa 22,5 % vastauksista. Päällystön etiketin ja käyttäytymisen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 39.

Taulukko 39. Päällystön etiketti ja käyttäytyminen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	2	18	11	9	4
Tulevaisuudessa	0	2	16	13	9	4

5.6 Syventävät ammattiopinnot

Syventävissä ammattiopinnoissa oli yhteensä neljä opintojaksoa arvioitavana.

Johtaminen suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisena ny-

kyisin 30 % ja tulevaisuudessa 45 % vastauksista. Johtaminen suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 40.

Taulukko 40. Johtaminen suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	8	19	12	4
Tulevaisuudessa	0	0	6	16	18	4

Strategisesta johtamisesta henkilöstön johtamiseen arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 22,5 % ja tulevaisuudessa 37,5 % vastauksista. Strategisesta johtamisesta henkilöstön johtamiseen tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 41.

Taulukko 41. Strategisesta johtamisesta henkilöstön johtamiseen (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	1	10	20	9	4
Tulevaisuudessa	0	0	6	19	15	4

Turvallisuusjohtaminen ja -suunnittelu arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (4) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 20 % ja tulevaisuudessa 27,5 % vastauksista. Turvallisuusjohtamisen ja -suunnittelun tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 42.

Taulukko 42. Turvallisuusjohtaminen ja -suunnittelu (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	0	3	13	16	8	4
Tulevaisuudessa	0	2	11	16	11	4

Palotarkastuksen jatkokurssi arvioitiin nykyisin ja tulevaisuudessa yhtä tarpeelliseksi mediaaniltaan (3) ja se arvioitiin välttämättömän tarpeellisenä nykyisin 5 % ja tulevaisuudessa 10 % vastauksista. Palotarkastuksen jatkokurssin tarpeellisuuden arviointi on kuvattu taulukossa 43.

Taulukko 43. Palotarkastuksen jatkokurssi (n=40)

	Tarpeeton	Vähän tarpeellinen	Tarpeellinen	Erittäin tarpeellinen	Välttämättömän tarpeellinen	Mediaani
Nykyisin	5	10	10	13	2	3
Tulevaisuudessa	5	10	9	12	4	3

5.7 Vapaa sana palopäällystön koulutuksen kehittämisestä

Vapaa sana palopäällystön koulutuksesta (kehittämisehdotukset) oli kyselyssä ainoa kohta, johon vastaaminen oli vapaaehtoista. Vastauksia tuli yhteensä 15, määrä on prosentuaalisesti vastaajajoukosta 37,5 %. Vapaan sanan kehittämissuhteet eivät ole tutkimustulosta, joten niitä ei ole tähän julkaisuun sisällytetty. Vapaan sanan kehittämissuhteissa nousi esiin muun muassa ajatus palopäällystön koulutuksen uudistamisesta kaksiportaiseksi (alempi ja ylempi korkeakoulututkinto).

6 POHDINTA

6.1 Päätelmiä tuloksista

Tutkimusongelmana tutkimukselle oli seuraava:

- 1) Mitä palopäällystön koulutusohjelman opintojaksoja pelastuslaitosten ylimmät viranhaltijat kokevat tarpeellisina työtehtäviensä hoitamiseksi nykyisin?
- 2) Mitä palopäällystön koulutusohjelman opintojaksoja pelastuslaitosten ylimmät viranhaltijat kokevat tarpeellisina työtehtäviensä hoitamiseksi tulevaisuudessa?

Tutkimusongelmiin saatiin numeraalisten arvojen vastaukset kvantitatiivisella tutkimuksella. Tulokset ovat mielestäni relevantteja, sillä vastausprosentti kyselyyn oli 67,8 %.

Kyselytutkimus paljasti ylimpien viranhaltijoiden joukossa vallitsevan trendin, jonka mukaisesti pääsääntöisesti kaikki opintojaksot nähdään arvioinniltaan tarpeellisimpina tulevaisuudessa kuin nykyisin. Tulevaisuuden arvioinnin korkeammat tulokset viestivät viranomaiskentällä tapahtuvista muutoksista, joiden mukaisesti viranomaiset joutuvat ottamaan vastuuta entistä enemmän sisäisen turvallisuuden toimialalla.

Yhtäkään opintojaksoa ei arvioitu mediaanin mukaisesti alle arvosanan 3 (tarpeellinen). Opintojaksojen tarpeellisuuden arviointi kertoo nykyisen palopäällystön koulutuksen olevan tarpeeksi kattavaa perusteiden osalta pelastuslaitosten ylimpiin viranhaltijatehtäviin nähden.

Ylivertaisena opintojaksona tarpeellisuuden arvioinnissa nousi esiin suomen kieli ja viestintä. Kokous- ja neuvottelutaitojen sekä hyvien asiakirjojen luomisen taidot nähtiin välttämättömän tarpeellisina sekä nykyisyyttä että tulevaisuutta arvioidessa.

Mediaani muuttui neljän opintojakson kohdalla vertaillen nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Arvo kasvoi opettamisen perusteissa (nykyisin 3, tulevaisuudessa 4), ympäristöturvallisuudessa (nykyisin 3, tulevaisuudessa 4), toimialan hallinnossa ja taloudessa (nykyisin 4, tulevaisuudessa 5) sekä henkilöstöjohtamisessa (nykyisin 4, tulevaisuudessa 5).

Opettamisen perusteiden tarpeellisuuden arvioinnin kasvu kertoo organisaation omien tarpeiden täyttymisen vaatimuksista. Palopäällystön koulutusohjelmasta valmistuu yhtenäisestä muotista työelämään perusteet osaavia henkilöitä, jotka tulee opettaa uuden organisaation tapoihin.

Ympäristöturvallisuuden tarpeellisuuden arvioinnin kasvu voi viestiä itsehallintoalueiden mukana tulevasta muutoksesta, jossa esimerkiksi ELY-keskukset tullaan integroimaan itsehallintoalueisiin ja siten ympäristöturvallisuus tulee entistä lähemmäksi pelastuslaitoksia. Pelastustoimen uudistumisen myötä varaudutaan suuronnettomuuksiin, joissa yhtenä osa-alueena ovat myös ympäristöturvallisuuteen kohdistuvat suuronnettomuuden.

Toimialan hallinto ja talous on tulevaisuudessa arvioiden välttämättömän tarpeellista hallinnollisissa tehtävissä toimiville ylimmille viranhaltijoille. Viranomaissektorilla toimiessa on erittäin tärkeää osata toteuttaa työtehtäviä lainsäädännön velvoittamalla tasolla.

Henkilöstöjohtamisen arviointi välttämättömän tarpeellisena kertoo ylimpien viranhaltijoiden halusta johtaa pelastuslaitoksissaan henkilöstöä asianmukaisesti, itseään sekä alaisiaan kehittään. Henkilöstöjohtamisen taidot ovat välttämättömän tarpeellisia jokaiselle esimiesasemassa toimiville.

Vapaan sanan kehittämis ehdotuksissa nousi ilmi itseänikin mietityttänyt aihealue, palopäällystön koulutuksen muuttaminen tiedekorkeatasoiseksi. Perusopinnot suoritettaisiin yhtenäisesti (kandidaattivaihe) ja erikoistumisen myötä saavutettaisiin pätevyys toimia tietyssä päällystätehtävässä (maisterivaihe). Koulutuksen uudistamista on myös käsitelty hallitusohjelmassa (2015), joten mahdollisia palopäällystön koulutuksen muutoksia tulisi kriittisesti pohtia, jotta pelastustoimesta saataisiin entistä tehokkaampi.

Tuloksien kokonaisuutta arvioidessa minut yllätti selkeä tarpeellisuuden arviointi pelastustoimintaan liittyvissä opintojaksoissa, kuten esimerkiksi pelastustoiminnan johtamisen perusteissa (taulukko 22) sekä vaarallisissa aineissa (taulukko 29), joiden opintokokonaisuuksien hallitseminen liittyy mielestäni selkeästi enemmän operatiivisen toiminnan henkilöstöön, ei niinkään ylimpiin viranhaltijoihin. Ylimmistä viranhaltijoihin.

tijoista osa tekee operatiivista työtä (esimerkiksi P2 johtamistehtäviä), mutta ryhmä- ja joukkuetasoisten tehtävien hoitaminen ei liene heidän työtehtävissään arkipäivää.

6.2 Jatkotutkimusaiheet

Palopäällystön koulutuksen kokonaisvaltainen uudistaminen vaatisi huomattavan määrän jatkotutkimusta, johon tulisi saada tietoa päällystöviranhaltijatehtävien eriävyyksistä ja niihin tarvittavista oppimistarpeista. Mikäli palopäällystön koulutusta lähdetään uudistamaan esimerkiksi tiedekorkeakoulumalliin (kandidaatilla perusopinnot ja maisterilla erikoistuminen tiettyyn pelastustoimen osa-alueeseen), tulee tutkia samankaltaisissa työtehtävissä toimivien henkilöiden oppien tarpeellisuutta. Pelastuspäällikköjen työkuvatkin ovat huomattavan erilaisia (esimerkiksi vastuualueena pelastustoiminta, riskienhallinta, ensihoito), mikä voi vääristää tutkimusta, jos halutaan saada tuloksia tietyistä työtehtävistä.

Opintokokonaisuuksien osaamista eri työtehtävissä voisi testata ja tutkia, jolloin hahmotettaisiin tarve erinäiselle koulutukselle. Mikäli kyseinen tutkimus tehtäisiin oikein, se ei aiheuttaisi haittaa esimerkiksi kokeessa epäonnistumisesta, vaan antaisi tutkittua tietoa koulutustarpeista, joilla voitaisiin kehittää organisaatiota entisestään.

Opinnäytetyöprosessia aloittaessani pohdin myös pelastusalan muiden toimijoiden liittämistä kyselyyn, mutta päätin jättää heidät pois. Tulevaisuudessa voitaisiin myös sisäministeriölle sekä aluehallintovirastojen pelastusosastoille toteuttaa tutkimus, jossa selvitettäisiin heidän näkemyksiään palopäällystön koulutusohjelman opintojaksojen tarpeellisuudesta.

6.3 Tulosten hyödyntäminen

Opinnäytetyöni tuloksia voidaan hyödyntää erityisesti palopäällystön ylemmän korkeakoulututkimuksen suunnitteluvaiheessa, mikäli alan kehitys on siihen tähtäävää. Merkittävintä ja välittömästi käytettävissä olevaa tulosta muodostavat kyselytutkimuksen opintojaksojen arvioinnit (alaluvut 5.1–5.6).

6.4 Oma oppiminen

Opinnäytetyötä suunnitellessani halusin luoda työn, jonka tuloksia pystytään hyödyntämään pelastusalan kehittämisessä. Koulutuksen kehittäminen on aina ollut lähellä minua, joten lähdin pohtimaan mahdollisen ylemmän korkeakoulututkinnon pohjatyön tekemistä.

Otin yhteyttä Pelastusopiston koulutusjohtaja Minna Hirvoseen, ja sovimme tapaamisen opinnäytetyön tiimoilta. Tapaamiseen mennessäni olin suunnitellut lähteväni toteuttamaan palopäällystön YAMK-tutkinnon koulutuskartoitusta, jossa olisin selvittänyt laaja-alaisesti pelastuslaitosten päällystötehtävissä työskentelevien henkilöiden tarpeita jatkokoulutuksen suhteen. Keskusteltuani koulutusjohtaja Hirvosen kanssa saimme luotua rajausta käsittelemään pelastuslaitosten ylimpiä viranhaltijoita. Sovimme ottavamme erikoistutkija Esko Kaukosen mukaan toimimaan ohjaavana opettajana ja teimme vielä Kaukosen kanssa pienehköjä rajoituksia. Opin rajaamaan aihealueen tarkemmaksi, sillä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti työstä olisi tullut liian laaja ammattikorkeakoulutasoiseksi opinnäytetyöksi.

Ammattimainen ohjaus on jokaisessa työtehtävässä tarpeellista. Erikoistutkija Kaukosen erittäin ammatillinen ote auttoi ratkaisemaan haastavatkin ongelmat, ja kyselyn alkaessa maaliskuun 2016 alussa olin erittäin tyytyväinen kyselykokonaisuuteen, kyselystä ei ole jälkikäteenkään tullut negatiivista palautetta.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut suurin aikaansaannokseni kirjallisten töiden saralla, ja opin myös tehokkaasti hyödyntämään erinäisiä lähteitä sekä käyttämään jo valmiita pohjia apuna opinnäytetyötä tehdessä. Muiden Theseus-verkkopalvelussa julkaistuista opinnäytetöistä pystyi löytämään nopeasti vastauksen omaa mieltä mietittyneisiin kysymyksiin.

Kyselytutkimusta tehdessäni opin varaamaan aikaa kyselyn tekemiseen. Opinnäytetyöseminaarissa esitellessäni tutkimussuunnitelmaa kyselyni meni ulkoasultaan kokonaan uusiksi palautteiden myötä, kun alkuperäisen kyselyn kohdalla olisi arvioitu vain nykyisyyden osalta opintojaksojen tarpeellisuutta. Uuden pohjan tekeminen vei merkittävästi aikaa, mutta opetti myös sen, että kyselyn tekemiseen on varattava aikaa ja sen arviointiin kannattaa pyytää useita henkilöitä.

Vastausaikaa kyselytutkimukselle kannattaa varata noin kuukausi. Olin tyytyväinen saavutettuun vastausmäärään pelkän sähköpostiyhteydenoton perusteella (24 henkilöä), mutta saavutin lopullisen vastaajien määrän ottamalla puhelimitse yhteyttä, jolloin vastaajamäärä nousi 40 henkilöön. Suosittelen kyselytutkimuksissa olemaan yhteydessä vastaajajoukkoon, mikäli kyselylle haluaa saada vastauksia ja vastaajajoukon koko ei ole liian suuri.

Opinnäytetyön tekemisestä päällimmäisenä jäi käteen hyvä mieli onnistuneesta kyselytutkimuksesta sekä sitä kohtaan heränneestä ulkopuolisesta kiinnostuksesta. Uskon tulevaisuudessa kyselyn tulosten olevan käytössä palopäällystön koulutusta kehitettäessä.

LÄHTEET

Hallitusohjelma 2015. *Ratkaisujen Suomi*. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Edita Prima. Helsinki.

Kaukonen, E. 2015. *Pelastusalan päällystön ja alipäällystön koulutuksen vaikuttavuus*. Pelastusopiston julkaisu. B-sarja: Tutkimusraportit. Pelastusopisto. Kuopio.

Kokki, E. 2007. *Onko Pelastusopiston opetus tarkoituksenmukaista? Työelämäpalautte Pelastusopistosta valmistuneilta ja heidän esimiehiltään*. Pelastusopiston julkaisu. B-sarja: Tutkimusraportit. Pelastusopisto. Kuopio.

Koskinen, E. 2016. *Pelastustoimi – luotettu turvallisuusviranomainen*. www-dokumentti. <http://www.turvallisuuskomitea.fi/index.php/fi/ajankohtaista/72-pelastustoimi-luotettu-turvallisuusviranomainen>. 22.3.2016.

Laki Pelastusopistosta 607/2006.

Oksanen, T., Alkiora, P., Hautamäki, V-P., Sahanen, L., Kerttula, T., Koivu, S., Noriilo, M., Rantala, P., Hirvonen, M., Sirén, H., ja Vidgrén, M. (2016). Työryhmän selvitys pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päällystökoulutuksen siirtämisestä Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. www-dokumentti.

http://www.intermin.fi/download/66343_tyoryhman_selvitys_paallystokoulutuksen_siirrosta.pdf?b33853698e46d388. 22.3.2016.

Pelastusopisto 2014. Palopäällystön koulutusohjelma (240 op). Opetussuunnitelma. AmkN15. Pelastusopisto. Kuopio.

Reader's Digest - *The Brands You Trust* – Reader's Digest European Trusted Brands Survey 2013. www-dokumentti.

<http://news.mediaspecs.be/sites/default/files/Reader's%20Digest%20European%20Trusted%20Brands%20Survey%202013.pdf> . 21.3.2016.

Sisäministeriön päätös (2016). Pelastusopistosta annetun lain ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muuttaminen (pelastustoimen päällystökoulutuksen siirto). SMDno-2016-322. www-dokumentti. <http://www.intermin.fi/>. 23.3.2016.

Sisäministeriö 2016. *Pelastustoimen uudistus*. www-dokumentti. http://www.intermin.fi/fi/kehittamishankkeet/pelastustoimen_uudistus. 22.3.2016.

Tarasti, L. Kouki, S. Saarinen, M. Ryyppö, O. ja Sihvola, S. 2016. Selvityshenkilö Lauri Tarasti: *Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistaminen – lukuun ottamatta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta*. Valtiovarainministeriön julkaisuja.

Tolppi, R. 2001. *Nokiherroista palopäälliköiksi*. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Oy Juvenes Print. Tampere.

Tutkinnot ja ammatit 2014. www-dokumentti. <http://www.kuntatyöntajat.fi/fi/kunta-työntajana/palkat-ammaitt-ja-tutkinnot/tutkinnot-2014/Sivut/default.aspx>. 21.3.2016.

LIITE 1 Webropol-kyselyn alkuselitteet sekä opintojaksojen selitteet

Kyselyn saatesanat:

Kyselytutkimuksen on tarkoitus selvittää, mitä koulutusta pelastuslaitosten ylimmissä viranhaltijatehtävissä työskentelevät henkilöt näkevät tarpeellisena omien työtehtäviensä hoitamiseksi nykyisin ja tulevaisuudessa.

Kyselyn tavoitteena on helpottaa palopäällystössä työskentelevien henkilöiden jatkokoulutuksen (ylempi korkeakoulututkinto) valintaa sekä antaa mahdollisuus kehittää palopäällystön koulutusohjelmaa nykyisin ja tulevaisuudessa mahdollisesti lähteä luomaan palopäällystölle omaa ylempää korkeakoulututkintoa.

Kyselyn tulokset käsitellään ja raportoidaan niin, että vastaaja ei ole tunnistettavissa. Kyselyssä on 44 kysymystä 5 sivulla ja niihin vastaaminen vie aikaa noin 15-20 minuuttia.

Kyselyn ohjeet:

Seuraavaksi on esitetty palopäällystön koulutusohjelman opintojaksot AmkN15 opetussuunnitelmasta poimittuna.

Jokaisen opintojakson yhteyteen on lisätty lyhyt selite opintojakson sisällöstä.

Tehtävänäsi on arvioida kyseisten opintojaksojen tarpeellisuutta omissa työtehtävissäsi nykyisin sekä tulevaisuudessa.

Lue opintojakson seloste ja arvioi opintojakson tarpeellisuutta omassa työtehtävissäsi nykyisin ja tulevaisuudessa (kaksi vastausta per opintojakso).

”Omassa työtehtävissäni koen [nykyisin/tulevaisuudessa] [opintojakson] olevan [arviointi]”

Arviointiasteikko

Tarpeeton

Vähän tarpeellinen

Tarpeellinen

Erittäin tarpeellinen

Välttämättömän tarpeellinen

Opintojaksojen selitteet:

Ruotsi

Opiskelija osaa kertoa ruotsin kielellä pelastusalasta, suorittaa palotarkastuksia, tiedottaa onnettomuuksista sekä kirjoittaa vaaratiedotteen.

Englanti

Opiskelija osaa kertoa englannin kielellä pelastusalasta, järjestää tiedotustilaisuuksia, pystyy neuvottelemaan englanniksi sekä ymmärtää kulttuurien välisen viestinnän merkityksen.

Suomen kieli ja viestintä

Opiskelija osaa laatia tilanteeseen, tavoitteisiin ja mediaan sopivan tekstin. Opiskelija osaa käyttää lähteitä sekä muokata ja viimeistellä tekstejä. Opiskelija taitaa keskusteluidon sekä kokous- ja neuvottelutaitojen perusteet.

Matematiikka, fysiikka ja kemia

Opiskelija osaa käyttää vaativia matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisuun, soveltaa fysiikkaa työelämän tarpeisiin sekä ymmärtää kemian peruskäsitteet ja osaa ratkaista kemian alueen ongelmia.

Opettamisen perusteet

Opiskelija osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida oppimis- ja ohjaustapahtumia. Opiskelija tietää ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänsä elämänkulun sekä elinikäisen oppimisen merkityksen osaamisen hallinnassa.

Liikuntakasvatus

Opiskelija ymmärtää fyysisen toimintakyvyn yhteyden pelastajan terveyteen ja työkykyyn. Hän osaa tehdä liikuntasuunnitelman pelastuslaitoksen henkilöstölle sekä suunnitella ja toteuttaa liikuntaharjoituksen sekä omaa terveyttään ja suorituskyykyään tukevan ohjelman.

Palofysiikan perusteet

Opiskelija tuntee onnettomuustilanteissa vaikuttavat fysikaaliset tekijät, palamisen perusteet ja palon kehittymisen mekanismit sekä sammutteet ja vedenkuljetuksen fyysikaaliset perusteet.

Rakennustekniikka

Opiskelija pystyy lukemaan ja ymmärtämään erilaisia rakennuspiirustuksia. Opiskelija tuntee yleisimmät rakennustyypit, rakenneratkaisut ja rakennusaineet sekä niiden käyttäytymisen palo- ja onnettomuustilanteissa sekä osaa soveltaa näitä tietoja käytäntöön. Opiskelija ymmärtää LVI- ja sähkörakennustekniikan yhteyden rakentamisessa palo- ja pelastustoiminnan osalta. Opiskelija tuntee rakentamisprosessin peruspiirteet sekä pelastusviranomaisen osuuden rakentamisen ohjauksessa.

Pelastustoimen tietotekniset järjestelmät ja välineet

Opiskelija tuntee tieto- ja informaatiotekniikan käytön tarpeet ja pelastustoimen erityisvaatimukset sen käytölle. Opiskelija tuntee pelastustoimen normaali- ja poikkeusolojen tietojärjestelmät sekä on perehtynyt PRONTO-järjestelmään ja sen käyttöön.

Sisäisen turvallisuuden perusteet

Opiskelija saa perusteet seurata, ymmärtää ja analysoida Suomen turvallisuusympäristöön ja sisäiseen turvallisuuteen vaikuttavia linjauksia ja muita tekijöitä sekä pelastustoimen roolia kyseisellä kentällä.

Onnettomuuksien ehkäisyn perusteet

Opiskelijalle muodostuu kokonais käsitys onnettomuuksien ehkäisyn asemasta pelastustoimessa, hän tuntee onnettomuuksien ehkäisyn perusteet ja tutustuu keskeisiin onnettomuuksien ehkäisyn menetelmiin ja työtapoihin.

Riskienhallinta

Opiskelija tuntee riskikäsitteet ja riskienhallinnan teoreettisen taustan. Opiskelija tuntee yleisimmät riskienhallintamenetelmät sekä erityisesti pelastusalan riskianalyysimenetelmän ja palvelutason määrittämisen periaatteet. Opiskelija pystyy soveltamaan paikkatieto- ja riskianalyysimenetelmiä riskikohteiden kartoituksessa ja arvioimisessa sekä hyödyntämään riskianalyysijä pelastuslaitoksen sisäisen toiminnan suunnittelussa ja työturvallisuuden huomioimisessa.

Turvallisuusviestintä

Opiskelija tietää turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen merkityksen osana onnettomuuksien ehkäisyä ja oppii näkemään pelastussuunnitelman merkityksen turvallisuusviestinnässä. Hän tietää pelastuslaitosten toiminta-alueiden valistus- ja turvallisuus-koulutuksen suunnittelun ja johtamisen strategiset perusteet sekä motivoituu johtamaan ja suunnittelemaan turvallisuusviestintää yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Palotarkastuksen perusteet

Opiskelija tuntee valvontaan ja palotarkastuksiin liittyvän lainsäädännön ja valvontasuunnitelman sisältöalueet. Opiskelija osaa suorittaa tavanomaisten valvontakohteiden palotarkastukset sekä valvoa ja ohjata kiinteistön käyttöä palo- ja henkilöturvallisuuden kannalta. Opiskelija pystyy hyödyntämään valvonta- ja palotarkastustietoja sammutus- ja pelastustehtävissä.

Rakenteellinen paloturvallisuus

Opiskelija tuntee rakentamisen paloturvallisuuden säädöshierarkian ja pelastusviranomaisen roolin asiantuntijana rakennuslupakäsittelyn ja rakentamisen prosessissa sekä osaa soveltaa säädöksiä ja ohjeita käytännössä antamalla ohjausta ja neuvontaa suunnittelijoille, rakentajille ja muille viranomaisille. Opiskelija osaa hyödyntää tietoaan johtamistilanteissa taktiikan ja työturvallisuuden kannalta.

Paloturvallisuustekniikan perusteet

Opiskelija ymmärtää toiminnallisen paloturvallisuussuunnittelun perusteet ja osaa kriittisesti tarkastella tehtyjä suunnitelmia. Opiskelija tuntee paloturvallisuussuunnitteluprosessin, keskeiset suunnittelutyökalut ja oletettuun palonkehitykseen perustuvan suunnittelun taustalla olevan lainsäädännön sekä tuntee toiminnallisessa paloturvallisuussuunnittelussa käytettävät matemaattiset perusyhtälöt.

Palotekniset laitteistot

Opiskelija ymmärtää paloteknisten laitteistojen olevan tärkeä osa kiinteistöjen turvallisuustekniikkaa. Opiskelija tuntee paloteknisten laitteistojen lainsäädännön ja suunnitteluohjeet sekä yleisimmin käytetyt suunnittelun ja mitoittamisen perustekijät. Opiskelija osaa paloteknisten laitteistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet sekä pystyy palotarkastusten yhteydessä tarkastamaan kiinteistön laitteistot sekä arvioimaan ja ohjaamaan niiden ylläpitoa asiakaslähtöisesti.

Ympäristöturvallisuus

Opiskelijalla on perustiedot ympäristöön tilaan vaikuttavista tekijöistä, pelastustoimen mahdollisuuksista torjua ympäristövahinkoja ja pelastustoiminnan aiheuttamista ympäristöhaitoista sekä hän tuntee ympäristön pilaantumista koskevat käsitteet. Opiskelija tietää keskeisen ympäristölainsäädännön, eri ympäristöviranomaisien tehtävät ja pelastustoimen roolin ympäristövahinkojen ehkäisemisessä ja torjunnassa.

Palontutkinta

Opiskelija ymmärtää palontutkinnan olevan tärkeä osa turvallisuusviestintää sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisyä. Opiskelija ymmärtää palontutkintaan liittyvän viranomaisyhteistyön merkityksen sekä osaa toimia palontutkinnan työryhmän jäsenenä omalla pelastustoimensa alueella. Opiskelija pystyy vastaamaan työympäristönsä palontutkinnan koulutuksesta, käytännön järjestelyistä sekä käynnistämään riittävät tutkinnalliset alkutoimet palo- tai onnettomuuspaikalla.

Pelastustoiminnan johtamisen perusteet

Opiskelija tietää pelastusryhmän suorituskyvyn eri onnettomuustilanteiden pelastustehtävissä ja osaa pelastusryhmän johtamisen perusteet.

Pelastusjoukkueen johtaminen

Opiskelija osaa johtaa pelastusryhmää ja pelastusjoukkuetta ja tietää perusvahvuisen pelastusjoukkueen suorituskyvyn eri onnettomuustilanteiden pelastustehtävissä. Opiskelija tuntee erilaiset kriisiorganisaatioiden rakenteet ja osaa taktisten piirrosmerkkien käytön pelastustoiminnassa.

Tiedottaminen ja viranomaisyhteistyö pelastustoiminnan johtamisessa

Opiskelija saa valmiudet pelastuslaitoksen erilaisten tiedotus- ja viestintätehtävien hoitamiseen sekä hallitsee onnettomuus- ja vaaratilannetiedottamisen. Opiskelija tietää eri yhteistoimintaviranomaisten tehtävät ja eri vapaaehtoisjärjestöjen normin mukaiset tehtävät pelastustoiminnassa. Opiskelija osaa johtaa näiden yhteistoimintaa onnettomuustilanteissa.

Pelastuskomppanian johtamisen perusteet

Opiskelija osaa pelastustoiminnan johtamis- ja esikuntatyöskentelyn perusteet pelastuskomppanian tasolla sekä osaa ylläpitää tilannekuvaa.

Johtamissuunnittelun perusteet

Opiskelija osaa suunnitella pelastustoimen vasteita, taitaa taktisen ja operatiivisen tason johtamissuunnittelun ja osaa hyödyntää moniviranomaistoimintaa pelastustoitimessa. Opiskelija vahvistaa taitoaan johtaa pelastusmuodostelmia erityyppisissä onnettomuuksissa.

Sammutus- ja pelastustekniikka I & II

Opiskelija ymmärtää työturvallisuuden merkityksen pelastusalan ammatissa sekä osaa käyttää pelastajan henkilökohtaisia suojavarusteita ja paineilmalaitetta. Opiskelija tuntee pelastajan perustiedot ja -taidot sekä osaa valita tehokkaan ja turvallisen pelastustoiminnan edellyttämän pelastustekniikan ja soveltaen pystyy johtamaan pelastustoimintaa. Opiskelija ymmärtää kaluston huollon merkityksen osana pelastustoiminnan valmiuden ylläpitoa.

Palofysiikan jatkokurssi

Opiskelija osaa omien havaintojensa pohjalta tehdä kysymyksiä, oletuksia sekä päätelmiä palofysiikan osa-alueiden luonnontieteellisten perusteiden ja käytännön pelastustoiminnan välillä sekä osaa perustella niitä. Opiskelija osaa kehittää uusia ja luovia ratkaisuja palofysiikan eri osa-alueilla ilmeneviin ongelmiin.

Vaaralliset aineet

Opiskelija hallitsee vaarallisten aineiden onnettomuuksissa käytettävän torjuntataktiikan. Opiskelija osaa johtaa vaarallisten aineiden onnettomuudessa pelastusryhmää ja joukkuetta hyödyntäen tietolähteitä ja merkintäjärjestelmiä. Opiskelija osaa laskennal-

lisesti arvioida onnettomuuksien seurauksia sekä hän tuntee keskeiset vaarallisia aineita koskevat säädökset ja määräykset.

Ensihoito

Opiskelija osaa tunnistaa hätäkeskustoiminnan ja porrastetun ensihoitojärjestelmän osana terveydenhuollon päivystyspalveluja sekä hän erottaa ensihoidossa toimivat ammattiryhmät sekä heidän tehtävät ja vastuut. Opiskelija tunnistaa ensihoidon keskeisimmän käsitteistön sekä perusvälineistön. Opiskelija osaa arvioida peruselintointojen tilaa hätäensiaputilanteissa sekä suorittaa laadukkaan hätäpuhelun ensihoitotilanteessa.

Viestiliikenne ja hätäkeskustoiminta

Opiskelija tuntee viranomaisradioverkon toiminnot ja pystyy hoitamaan viestiliikenteen käytännössä. Opiskelija tuntee hätäkeskustoiminnan perusteet.

Oman johtajuuden kehittäminen

Opiskelija saa perustiedot johtamiseen, johtamiskäyttäytymiseen, organisaatioon, organisaatiokäyttäytymiseen ja organisaatiokulttuuriin liittyvistä teorioista ja malleista. Opiskelija arvioi johtamiskäyttäytymistään ja itsensä kehittämistä.

Pelastustoimi ja julkinen hallinto

Opiskelija tuntee julkisen hallinnon organisaatiot ja niiden tehtävät, perusoikeusjärjestelmän sekä tuntee pelastustoimen hallinnon aseman osana julkista hallintoa. Opiskelija tuntee pelastuslainsäädännön ja pelastustoimen alueen organisaation sekä vapaaehtoisen palokuntatoiminnan toimintaperusteet.

Toimialan hallinto ja talous

Opiskelijalla on perusvalmiudet pelastustoimen alueen keskeisten hallinto- ja taloustehtävien hoitamiseen, mukaan lukien henkilöstöhallinnon tehtävät. Opiskelija on sisäistänyt hyvän hallinnon periaatteet ja suunnittelun merkityksen pelastustoimen talouden ja hallinnon hoidossa. Opiskelija tuntee hankintaprosessin vaiheet ja saa perusvalmiudet pelastustoimen hankintojen valmisteluun ja päätöksentekoon. Opiskelija hallitsee työturvallisuuslainsäädännön keskeisimmät velvoitteet.

Ensihoidon hallinto

Opiskelija osaa kertoa suomalaisen terveydenhuolto- ja ensihoitojärjestelmän hallinnollisen rakenteen. Opiskelija osaa arvioida ensihoitopalvelun tuottamista ja toimintaa koskevan lainsäädännön vaikutuksia ensihoitopalveluun sekä selittää ensihoitotyön johtamisen erityispiirteet sekä ensihoidon johtamisorganisaation rakenteen.

Henkilöstöjohtaminen

Opiskelija tuntee tiedon ja osaamisen johtamisen periaatteet ja henkilöstön johtamisen tunnuslukujen analysoinnin merkityksen henkilöstöjohtamiseen. Opiskelija osaa etsiä kunnallisesta yleisestä virka- ja työehtosopimuksesta vastauksia yksinkertaisiin henkilöstöalan kysymyksiin sekä hänellä on perustiedot sisäiseen ja ulkoiseen viestintään

organisaatiossa. Opiskelija saa perustiedot yleisimmistä työhyvinvointia edistävästä menetelmästä sekä hän tietää kehityskeskustelujen rakenteen, merkityksen ja seurannan ja voi kehittää henkilöstön osaamista sen perusteella.

Pelastustoimen varautuminen ja valmiussuunnittelu

Opiskelija osaa varautumisen perusteet ja ymmärtää varautumisen taustalla olevat uhkaperusteet. Opiskelija ymmärtää pelastuslaitoksen roolin varautumisessa, muiden viranomaisten tukemisessa varautumisessa sekä väestönsuojeluun varautumisen. Opiskelija kykenee osallistumaan alueellisen pelastustoimen valmiussuunnitelman laatimiseen sekä sen kehittämiseen sekä hän ymmärtää valmiusharjoitusten suunnittelun periaatteet ja pystyy toimimaan niissä pelastuslaitoksen edustajana.

Muutosjohtaminen

Opiskelija saa perustiedot toiminnan kehittamisestä ja johtamisesta muutostilanteessa sekä hän tuntee erilaisia muutostyyppejä ja -malleja. Opiskelija ymmärtää yksilön reagoinnin muutoksiin sekä hän tuntee joitakin ongelmanratkaisumenetelmiä sekä omaa perustiedot projektitoiminnan ja -johtamisen sekä prosessijohtamisen periaatteista. Opiskelija tietää miten hyödyntää johtamistyökaluja ja -malleja muutostilanteiden johtamisessa.

Päällystön etiketti ja käyttäytyminen

Opiskelija ymmärtää etiketin ja käyttäytymissääntöjen merkityksen ja hallitsee keskeiset toimintamallit.

Johtaminen suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa

Opiskelija osaa pelastuskomppanian, pelastusyhtymän ja erilaisten esikuntatoimintojen johtamisen ja suunnittelun normaaliajan onnettomuustilanteissa. Opiskelija tietää pelastuskomppanian ja -yhtymän suorituskyvyn eri onnettomuuksien pelastustoiminnassa. Opiskelija osaa pelastustoiminnan johtokeskuksen ja tilannekeskuksen toimintaperiaatteet. Opiskelija saa perusteet johtamisen sähköisten apuvälineiden käyttöön sekä hän osaa kansainvälisen avunpyynnön ja sekä kansainvälisen avun vastaanottamiseen liittyvän prosessin.

Strategisesta johtamisesta henkilöstön johtamiseen

Opiskelija osaa strategisen johtamisen peruskäsitteet ja strategiaprosessin kokonaisuuden sekä tuntee strategisen arkkitehtuurin kokonaisuuden. Opiskelija kykenee laatimaan yksinkertaisen strategiakartan ja osaa analysoida valitsemansa organisaation strategiaa. Opiskelija tietää pelastuslaitoksen sisäisen koulutuksen suunnittelun ammatilliset ja menetelmälliset perusteet. Opiskelija on motivoitunut kehittämään koulutussuunnittelijan valmiuttaan ja hän tietää miten koulutussuunnittelua johdetaan pelastuslaitoksessa. Opiskelija ymmärtää sisäisen koulutuksen yhteyden henkilöstön kehittämisen menetelmälliseen kokonaisuuteen.

Turvallisuusjohtaminen ja -suunnittelu

Opiskelija tuntee turvallisuusjohtamisen periaatteen sekä kehittämistarpeet yhteiskunnallisissa ja yritystoiminnan riskianalyysimalleissa sekä pystyy soveltamaan niitä palvelutasomäärittelyyn, sisäisen riskienhallinnan, työturvallisuuden ja toimintavarmuuden kehittämiseen pelastustoimessa. Opiskelija osaa kytkeä riskianalyysin laatujärjestelmiin ja pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn tuotosten mittaamiseen sekä kykenee arvioimaan kriittisesti pelastustoimen nykytilaa, suorituskykyä ja kehittämisedellytyksiä. Opiskelija tuntee perusteet kuntien, yritysten ja laitosten turvallisuussuunnittelusta. Opiskelija pystyy laatimaan pelastuslain ja VN:n asetuksen pelastustoimesta mukaisen pelastussuunnitelman.

Palotarkastuksen jatkokurssi

Opiskelija osaa ottaa laaja-alaisesti huomioon eri säädöksissä tapahtuvat muutoksen valvontatyössään. Opiskelija osaa antaa neuvoja ja valistusta turvallisten rakenteiden tekemiseen, vahinkoja pienentävien laitteiden hankintaan ja ylläpitoon sekä ihmisten omatoimisiin toimiin onnettomuustilanteissa. Opiskelija osaa ottaa huomioon valvontatoiminnassa oletettuun palonkehitykseen perustuvalla suunnittelulla toteutettujen kohteiden erityispiirteitä. Opiskelija osaa tarkastella kriittisesti paloteknisiä suunnitelmia ja osaa tehdä itsenäisiä ratkaisuja paloturvallisuuteen liittyvissä teknisissä ratkaisuissa. Opiskelija ymmärtää monialaisen yhteistyön ja oman työyhteisön hyödyntämisen merkityksen onnettomuuksien ennaltaehkäisy-, turvallisuusviestintä- sekä valvontatyön kehittämisessä ja tehostamisessa.